

vpliv svoje dunajske šole; inštrumentira vrlo spretno in prav tukaj se javijo reminiscence Mozart-Haydnove in njune epigonske dobe, posebno pri sklepih.

Tretja točka je bila božična skladba za orglje, zložil Enrico Bossi (roj. 1861), prvi med modernimi organisti v Italiji. Motive je dobil pri italijanskih du-darjih ter jih je poplemenitil s svojo umetnostjo. Skladba je preprosta, lahko pojmljiva, a ne prav lahko izvedljiva.

Četrta točka je nudila dva mešana zbora s spremljevanjem orgelj: »Bažena noč« in »Zdrava o nebes Kraljica«. Prvo je zložil o. Hugolin Sattner (roj. 29. nov. 1851), drugo dr. Fr. Kimovec; obe lepi, polnodoneči skladbi in izvirni v invenciji, moderni v harmoniji.

Na petem mestu je bila druga glavna točka tega večera, koncert za orglje (g-mol) s spremljevanjem orkestra, obsežna skladba v treh delih od Jos. Rheinbergerja (* 1839, † 1901). Umetniško stoji ta glasbo-tvor na prvem mestu med vsemi, ki so jih izvajali. Bujna invencija, duhovito predelana, dinamično in agogično ustrojene tonovske mase v dojmljivi obliki, polne blago-glasja, ki se ga človek navzlic širokemu razprejanju ne naveliča. Najboljše skladbe Rheinbergerjeve so name-njene orgljam; izmed tega umetniškega zaklada je izva-jani orgeljski koncert (op. 177) največje delo njegovo. Za umetniško smer gospoda stolnega kapelnika Stanka Premrla je značilno, da se je lotil tega bisera — in težavne skladbe. Rheinberger vobče ne zahteva virtuoz-nosti; a pri tej skladbi zahteva celega organista, ki ima v oblasti svoj inštrument, ki je vztrajen in se uživi v razne sloge. Dočim je namreč prvi del zamišljen kot bistven del harmoničnih mas, je drugi del orgeljskega parta vodilen, da ne rečem samostalen, v Bachovem slogu pisan. V tretjem delu preseneti naenkrat — dor-mitat aliquando et bonus Homerus — precej banalni motiv, ki se pa takoj zopet potopi.

Zadnja točka je bil mešan zbor z orkestrom: »Raz-glašenje Gospodovo«, zložil Stanko Premrl (rojen 28. sept. 1880). Obelodanil ga je »Cerkveni Glasbenik« l. 1916 v 12. številki, ustrojenega za mešan zbor in orglje; pozneje ga je skladatelj opremil še z orkestrom. Zna-čilni učinek ni poverjen vokalnemu delu, ampak inštru-mentalnemu spremljevanju. Skladba se giblje v najmo-dernejši smeri, ki išče posebno učinkovite izrazitosti v postopih in sozvokih, katerih se moramo pri nas šele navaditi. Da se dá tudi v tem slogu pisati pravilno, je dokazal g. skladatelj ponovno.

Proizvajanje točk je bilo umetniško — navzlic vsem zaprekam, ki jih je imelo društvo. Premrl je finočuten organist, tehniško na višku, izveden v regi-striranju; o njegovi igri je mogoča samo pohvalna sodba, pa naj izvaja samostojne skladbe na svojem inštru-mentu, ali naj spremlja. — Pri Rheinbergerjevi točki se je le opazala nedisponiranost trobilcev, dasi je g. vojaški kapelnik dr. Jos. Čerin vodil izvrstno, precizno in z navdušenjem. — Pod taktirko dr. Kimovca je donela staroslovenska maša; peli so jo gladko; a zdelo se je, da si želi kompozicija še bolj pomnoženega zbora — ob taki priliki; tudi orglje so se zdele pri tako napolnjeni cerkvi šibke v svoji moči. Interpretacija je bila, osobito pri staroslovenski maši, subjektivna, kakor je umljivo. Vendar se mi zdi, da bi bilo nekatere točke manj utrirati. Nekam usiljivo se mi je zdelo stakatirano

poentiranje: svet, svet svet, kakor bi se kregali z lju-bim Bogom; tu bi bila na mestu ponižna objektivnost, ki se izraža v širokem, izzvenem akordu na vsakem udarcu.

A to so posameznosti, ki jih sme vsakdo zamišljati in braniti raz svoje stališče. Ponavljam, da je bil kon-cert, o katerem sem poročal, v vsakem pogledu užitek in da smo hvaležni Cecilijinemu društvu stolne župnije, da nam je pripomoglo do duševnega podviga s svojim izbornim koncertom.

Mantuani.

Razno.

Dr. Vojeslav Molè.

»... Mordà je naše že ime
samo še blede senca med spomini,
ni vzdihov več in suhe so solze.

Pozabljeni smo, izgubljeni sini.
Ah, dolga, težka, izgubljena leta,
mladost ubita, križana v tujini...

Mi vsi smo kakor tožen vrt brez cveta, —
uničil ga ponočen je vihar,
zatrli mu v kali vsa semena sveta, —
nikdar ne bo več prejšnjih rož, nikdar.

(Vojeslav Molè: Pismo v domovino. Otonu Župančiču.
— »Naš list«, št. 2. Tomsk v Sibiriji, 9. julija 1919.)

Pesnik zbirke »Ko so cvele rože« (Ig. pl. Klein-mayr & Fed. Bamberg, 1910) se nahaja že šestó leto v Sibiriji. Kaj se to pravi, kaj čuti njegovo srce ob spo-znanju tega bridkega dejstva, kateremu nobena silna volja posameznika ne more odpomoči, nam povedó najzgovorneje navedeni njegovi verzi. Njegov pesimi-zem, da prejšnjih rož ne bo več, nam seže globoko v dušo, a ko čitamo najnovejše njegove verze, ki jih priobčujemo v današnji številki, in posebno, ko čitamo še mnoge druge reči, ki jih poznamo v rokopisu, ne bomo tako pesimistično gledali v njegovo bodočnost, ker vidimo, da še ni usahnil njegov cvet, ampak se je še bolj razvil in da se je vsebina njegovih poezij ne-primerljivo poglobila. Življenje je krut učitelj, to velja tudi za pesnika, vendar le tisti, ki je res kaj globokega preživel, je zmožen kaj globokega izraziti, in pe-s-niku Molètu pač ne bo treba biti žal za dolga leta trpljenja in spoznanja. Pa tudi človeku Molètu ne bo žal zanje pozneje, — ker kje smo se ljudje spoznali bliže v slabostih in dobrih straneh, kakor v ujetništvu? Saj ni nihče tako dobro pogodil tega razpoloženja, kakor pesnik sam v svojem »Petru Siču«, katerega oktave je pilil v najneugodnejšem ujetniškem ozračju. Takole slika ta žalostni milje, spominjajoči na »Mrtvo hišo« Dostojevskega:

»In vsako jutro ista nizka soba,
deset ležišč je v njej, deset drugôv.
In vsako jutro vstajamo iz groba
spominov, sanj v resničnost topih dnov;
in vedno je v besedah ista zloba;
od dne do dne kot težek sen snegôv
začrtnja srca vedno višji srd:
brez krink je vsak obraz in v njem je smrt.